

Dosarul nr.3ra-1246/21
2-20111288-01-3ra-29112021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

DECIZIE

29 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul depus de Iosif Mardari,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată
depusă de Iosif Mardari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire
la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea recalculării și
achitării pensiei,

împotriva deciziei din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii
din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emisă o nouă
decizie,

c o n s t a t ă :

La data de 07 septembrie 2020 Iosif Mardari a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la declararea
nulității actului administrativ individual defavorabil, obligarea recalculării și
achitării pensiei.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Iosif Mardari a
indicat că, a activat în organele procuraturii din aprilie 1981 până în decembrie
2001, având o vechime în muncă de procuror de peste 20 de ani. Începând cu
01 februarie 2000, la atingerea vârstei de 50 ani, i-a fost stabilită pensia pentru
vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției
deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului
recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în
exercițiu, situație care a durat până la sfârșitul anului 2011.

Reclamantul a făcut referire la prevederile art. 34 alin. (6) din Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, care statuează că procurorii pensionari beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, drept pe care l-a dobândit la data de 01 februarie 2000.

Astfel, reclamantul a menționat că o dată cu majorarea salariului procurorului în exercițiu în baza Legii nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, de la 01 ianuarie 2008 cuantumul pensiei i-a fost recalculat conform dreptului dobândit.

Făcând referire la art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, reclamantul a susținut că fiind procuror pensionat, de asemenea, a beneficiat de dreptul de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu, astfel, încă odată fiindu-i reconfirmat prin lege dreptul la recalcularea pensiei în mărime de 80% din salariul procurorului în exercițiu, conform funcției deținute la momentul stabilirii pensiei, dobândit legal la 01 februarie 2000.

Reclamantul a relatat că, prin hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul central necontestată de Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost dispusă și i s-a efectuat recalculul pensiei în temeiul Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, prin care salariul procurorului s-a majorat cu 35%, începând cu 05 aprilie 2013 și a Legii nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 01 august 2016.

Reclamantul a reținut că, începând cu data de 01 decembrie 2018, salariile procurorilor în funcție au fost majorate prin Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative, însă Casa Națională de Asigurări Sociale, din motive neîntemeiate și neclare, nu i-a efectuat recalcularea ordinară a pensiei, astfel lipsindu-l de acest drept dobândit legal în luna februarie 2000.

Reclamantul a comunicat că, la data de 14 ianuarie 2020 a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere, prin care a solicitat să-l informeze cu privire la temeiul nerecalculării pensiei în cazul său.

Prin răspunsul din 10 februarie 2020 cu nr. M-89/20 Casa Națională de Asigurări Sociale l-a informat că recalculul de la 01 decembrie 2018 nu a fost efectuat dat fiind faptul că, prin Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 au fost abrogate normele art. 60 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură.

Reclamantul a indicat că, la 09 martie 2020 a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale o cerere de executare benevolă a hotărârii din 19 martie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul central. Însă, la răspunsul din 25 mai 2020 cu nr. 11-03/04-1861, a fost atașat răspunsul la cererea prealabilă din 27 iulie 2020, în care s-a indicat că această cerere este repetată.

Reclamantul a considerat că, prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost încălcat grav dreptul de proprietate, obținut anterior în mod licit prin stabilirea pensiei.

Astfel, la data de 27 iulie 2020 a adresat o cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat de a-i restabili dreptul la recalcularea

pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție, potrivit prevederilor Legii nr. 271 din 23 noiembrie 2018 și a efectua acest recalcul.

Reclamantul a invocat că, potrivit Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, ajustată la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător.

Reclamantul a menționat că, Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, ca și cele anterioare (Legea nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură din 1992 și Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură), asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca funcție de demnitate publică, la o anumită vârstă – 50 de ani, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Reclamantul a afirmat că prevederile în cauză au fost adoptate de Parlamentul Republicii Moldova în strictă concordanță cu Liniile directoare privind rolul Procurorilor, adoptate la Congresul III al Organizației Națiunilor Unite, pentru prevenirea criminalității din 27 august – 07 septembrie 1990 și Recomandarea Rec (2000) 19, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 06 octombrie 2000, care, conform art. 5 pct. d) impun statelor membre obligația, să i-a măsuri pentru ca legea să garanteze condiții rezonabile de exercitare a acestor funcții, în special cele privind statutul, remunerația și o pensie în conformitate cu importanța atribuțiilor exercitate, precum și o vârstă corespunzătoare pentru pensionare.

Subsidiar, reclamantul a notat că, Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile, care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici statuează că, stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică.

Reclamantul a invocat că, în hotărârea nominalizată Curtea Constituțională a reținut că, dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social-utile prestate. Statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridico-organizatoric al organelor în care aceștia activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuirea acestor funcționari, determină faptul că statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de funcționari. De aici și necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială. Instituirea pensiei speciale de funcție pentru procurori, la fel ca și pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutului special, căruia trebuie să se supună procurorii.

Totodată, reclamantul a menționat și Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale

art. 1, pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358 din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative care statuează că, normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensie, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate.

Reclamantul a indicat că, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea Constituțională a menționat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 și, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană numai în cazul, când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

Reclamantul a relevat că, toate modificările operate în actele legislative, care reglementează modul de calculare a pensiilor procurorilor au efect doar pentru persoanele – procurorii, care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp. Or, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe prevederile Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură; Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură; Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură; Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură; Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar; Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor; art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative; Hotărârii Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici; Hotărârii Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr.358-XV din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați.

Prin hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea înaintată de Iosif Mardari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea recalculării și achitării pensiei. S-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-89/20 din 10 februarie 2020 și nr. M-1663/20 din 17 august 2020 cu privire la recalcularea pensiei lui Iosif Mardari. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite lui Iosif Mardari pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef teritorial în funcție, începând cu data de 01 decembrie 2018, cu

recalcularea ulterioară a pensiei în dependență de majorarea treptată a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

La data de 28 ianuarie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii depuse de Iosif Mardari (f.d. 50).

Hotărârea motivată din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 26 martie 2021, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la actele cauzei (f.d. 64).

La data de 23 aprilie 2021, prin intermediul poștei electronice și la data de 28 aprilie 2021 prin intermediul oficiului poștal, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 68-81).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care acțiunea în contencios administrativ înaintată de Iosif Mardari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea recalculării și achitării pensiei, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 99, 100-115).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a menționat că noua redacție a art.73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, în vigoare de la 01 iulie 2011, prevede că: procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Instanța de apel a învederat că începând cu 01 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Instanța de apel a reținut că din conținutul art. 46² din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998, nu rezultă faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor și nici un alt act legislativ nu prevede acest fapt.

Subsidiar, instanța de apel a relevat că începând cu data de 01 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 01 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Instanța de apel a subliniat că nu pot fi reținute argumentele instanței de fond, precum că prin refuzul autorității publice pârâte de recalculare a pensiei reclamantului, acesta a fost lipsit de un drept garantat de lege, deoarece prin instituirea de către legislator a unor noi prevederi de asigurare socială, dreptul procurorilor la asigurare socială este garantat și în continuare, fiind instituită doar o nouă modalitate de ajustare a acestuia.

Totodată, instanța de apel a indicat că, Legea nr.56 din 09 iunie 2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate prevederile art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, ce prevedea recalcularea pensiilor și indemnizațiilor viagere ale procurorilor, a fost obiectul examinării sub aspectul constituționalității acesteia.

Instanța de apel a relevat că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.27 din 20 noiembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea Constituțională a recunoscut ca fiind constituționale prevederile Legii nr.56 din 09 iunie 2011, care prevăd condițiile noi privind asigurarea socială a procurorilor în exercițiu cât și a celor în demisie.

Astfel, instanța de apel a apreciat critic argumentul lui Iosif Mardari cu privire la faptul că procurorii pensionați au fost prejudiciați prin faptul, că nu li se mai recalculează pensia în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu. În acest context, instanța de apel a menționat că statul nu are dreptul să micșoreze cuantumul pensiei stabilite printr-o lege anterioară. Se învederează că prin modificările operate la lege, declarate constituționale, statul nu a diminuat cuantumul pensiei procurorilor pensionați, ci a abrogat prevederea cu privire la recalcularea pe viitor, cuantumul pensiei stabilit și achitat procurorilor pensionați până la abrogarea prevederilor cu privire la recalculare, nefiind atins sau micșorat în nici un fel.

În concluzie, instanța de apel a relatat că Iosif Mardari obținând dreptul la pensie în anul 2000, de atunci și până în anul 2011, a beneficiat de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, deoarece Legea prevedea această recalculare, iar, începând cu data de 01 iulie 2011, Legea nu mai prevede recalcularea pensiei, prin urmare relațiile beneficiarului de pensie în raport cu Casa Națională de Asigurări Sociale, din anul 2011 până în prezent, sunt sub guvernarea legii noi, deoarece sunt relații în curs de realizare și urmează să fie guvernate de legile în vigoare la momentul realizării.

La data de 02 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, Iosif Mardari a depus recurs împotriva deciziei din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel (f.d. 116-118), iar, la data de 15 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Iosif Mardari a prezentat motivarea recursului (f.d. 122-140).

În susținerea recursului Iosif Mardari a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probele fiind apreciate eronat.

Suplimentar, recurentul a menționat că instanța de apel a neglijat principiile de bază ale dreptului, aplicabile în cazul recurentului, argumentându-și temeiul de admitere a apelului Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu casarea hotărârii instanței de fond și respingerea acțiunii în contenciosul administrativ, ca neîntemeiată, prin trimiterea nereușită la hotărârea din 28 septembrie 2004 a Curții Europene a Drepturilor Omului, cauza *Kopecky vs Sloveniei*, care nici nu are relevanță la speță.

Recurentul Iosif Mardari a relevat că, jurisprudența națională de rând cu cea europeană stabilită în anii 2018 – 2021, combate concluziile din decizia instanței de apel din 13 iulie 2021. Or, se confirmă existența unei baze suficiente în dreptul intern, în contextul litigiilor ce țin de recalculul pensiei procurorilor pentru vechime în muncă, configurate în rezultatul examinării unui număr considerabil de cauze, cu același obiect al litigiului și circumstanțe de drept, în care toate soluțiile au fost în favoarea reclamanților.

Recurentul a indicat că, conținutul răspunsului la cererea prealabilă, din care rezultă că i s-a refuzat în recalculul pensiei de procuror, începând cu 01 decembrie 2018, dă temei de a concluziona că pârâtul-intimat, dar și instanța de apel prin decizia contestată, nu au determinat corect raportul juridic în cauză, circumstanță importantă de drept pentru soluționarea justă a litigiului, deoarece nu au luat în considerare faptul, că nu este aplicabilă la caz Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin.(3)-(10) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, poziție care contravine normelor Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, practicii unanim recunoscute a Curții Europene a Drepturilor Omului, Constituției Republicii Moldova, Hotărârilor Curții Constituționale, legislației civile naționale și principiului securității juridice, instituit în jurisprudența instanțelor internaționale și naționale de justiție, la care a făcut referire pe larg în cererea de chemare în judecată. Pe când, instanța de fond a accentuat aceste aspecte de drept și a dat o soluție corectă de aplicare a legii la caz.

Recurentul a relatat că, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, la aprecierea corespunderii prevederilor legale cu garanțiile dreptului de proprietate statuate de art. 46 din Constituție, în paragrafele 77 – 80, a ținut cont de prevederile art. 4 din Constituție, practicii sale și de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, reiterând că drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind precedată în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 13 iulie 2021.

La data de 02 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, Iosif Mardari a depus recurs împotriva deciziei din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel (f.d. 116-118).

Decizia motivată din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău i-a fost notificată lui Iosif Mardari, la data de 11 noiembrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție nr.DS8005669573AS, anexat la actele cauzei (f.d. 121).

La data de 15 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Iosif Mardari a prezentat motivarea recursului (f.d. 122-140).

Astfel, recursul depus de Iosif Mardari împotriva deciziei din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

La data de 29 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatei Casei Naționale de Asigurări Sociale, copia recursului depus de Iosif Mardari, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 143).

Deși, la data de 02 decembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat copia recursului, aceasta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, în care să-și expună opinia referitor la cererea de recurs depusă de Iosif Mardari (f.d. 144).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinând admisibilitatea recursului depus de Iosif Mardari, prin încheierea din 22 decembrie 2021 l-a numit pentru examinare în complet de 5 judecători (f.d. 145).

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurente, au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind actele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău cu menținerea hotărârii din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Din actele cauzei rezultă că, Iosif Mardari, a activat în organele procuraturii din aprilie 1981 până în decembrie 2001, având o vechime în muncă de procuror de peste 20 de ani.

Începând cu 01 februarie 2000, la atingerea vârstei de 50 ani, lui Iosif Mardari i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu, situație care a durat până la

sfârșitul anului 2011.

Totodată, prin hotărârea din 19 martie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul central, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Iosif Mardari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la contestarea actului administrativ, a fost recunoscut neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.M-1428/17 din 24 august 2017, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze lui Iosif Mardari pensia pentru vechime în muncă, reieșind din majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016, după creșterea salariului potrivit art. 60 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, în vigoare din 01 august 2016 (f.d. 21). Hotărârea nominalizată a devenit irevocabilă prin necontestare.

În baza deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți din 08 octombrie 2018, a fost recalculată pensia lui Iosif Mardari, începând cu 05 aprilie 2013 (f.d. 23a-34, Dosar administrativ).

Prin Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative, de la data de 01 decembrie 2018, salariile procurorilor în funcție au fost majorate. Însă, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a efectuat recalcularea ordinară a pensiei lui Iosif Mardari.

La data de 14 ianuarie 2020, Iosif Mardari s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, prin care a solicitat calcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul de funcție al procurorului în funcție, începând cu 01 decembrie 2018, reieșind din majorările la salariu introduse prin Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative (f.d. 11).

Prin răspunsul nr.M-89/20 din 10 februarie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat de a admite cererea lui Iosif Mardari, motivând că, temei de recalculare a pensiei nu este (f.d. 8).

La data de 27 iulie 2020, Iosif Mardari a depus în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere prealabilă, solicitând recalcularea și achitarea pensiei sale în dependență de majorările salariale aduse salariului de funcție al procurorului în funcție, începând cu 01 decembrie 2018 (f.d. 14-18).

Prin răspunsul M-1663 din 17 august 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă formulată de Iosif Mardari (f.d. 19).

Nefiind de acord cu răspunsul primit al Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 09 septembrie 2020, reclamantul Iosif Mardari, a depus prezenta acțiune în instanța de judecată, concretizată în ședința de judecată, prin care a solicitat, anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale exprimat prin răspunsul din 10 februarie 2020 și obligarea autorității publice pârâte să îi recalculeze și să îi achite pensia, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef teritorial în funcție, cât și ulterior, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea

legii și se aplică nemijlocit legea.

În corespundere cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În sensul art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 21 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercițarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Potrivit art. 22 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităților publice sau instanțelor de judecată competente, faptele general notorii și faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

Iar, conform 36 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, instanța de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ este obligată să respecte principiul supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sânt considerate valori supreme și sânt garantate de stat. Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În corespundere cu art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Iar, potrivit art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, reclamantul Iosif Mardari ca și în cauza anterioară, pretinde recalcularea pensiei, conform unui act normativ adoptat după soluționarea cauzei anterioare și anume, Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar.

Analizând probatoriul cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că prima

instanță a ajuns la concluzia corectă că, pretențiile reclamantului Iosif Mardari față de Casa Națională de Asigurări Sociale sunt întemeiate.

Conform art. 1 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar, prezenta lege are ca obiect de reglementare stabilirea unui sistem unitar de salarizare în sectorul bugetar și reprezintă un cadru general ce cuprinde principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar. Scopul prezentei legi constă în asigurarea unui sistem de salarizare a personalului din sectorul bugetar transparent, echitabil, atractiv, simplu de gestionat, capabil să reflecte și să remunereze performanța, în cadrul căruia salariul de bază să reprezinte principalul element al remunerației personalului. Modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar țin în exclusivitate de prezenta lege și nu pot fi obiectul de reglementare a altor acte normative, cu excepția celor ce rezultă din legea respectivă.

Articolul 2 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar, stabilește domeniul de reglementare, cu mențiunea că reglementările prezentei legi se aplică persoanelor cu funcții de demnitate publică, funcționarilor publici, inclusiv cu statut special, persoanelor care ocupă funcții cu statut special specifice apărării naționale, securității statului și ordinii publice, altui personal angajat în baza contractului individual de muncă în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate integral din bugetul de stat sau din bugetele locale, precum și personalului Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare – unități bugetare).

Totodată, instanța de recurs menționează că articolul 9 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar, statuează grilele de salarizare, iar articolul 10 componentele salariului.

În conformitate cu art. 60 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, în vigoare până la 01 decembrie 2018, salariul procurorului se stabilește în funcție de salariul judecătorului. Salariul de funcție al procurorului se stabilește în funcție de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea sa în funcția de procuror. Salariul procurorului reprezintă 90% din: salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție, în cazul procurorului din Procuratura Generală sau din procuraturile specializate, cu vechimea în muncă corespunzătoare; salariul judecătorului din judecătorie, în cazul procurorului din procuraturile teritoriale, inclusiv din Procuratura UTA Găgăuzia, cu vechimea în muncă corespunzătoare.

Reieșind din prevederile art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

În anexa nr. 4 la Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar, se indică coeficienții de salarizare

inclusiv pentru procurori, în dependență de funcție. Aceste abordări din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar, implică majorarea salariului procurorului în funcție.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, normele citate supra, care erau în vigoare în perioada când reclamantul Iosif Mardari a început să beneficieze de pensie, determină dreptul acestuia de a beneficia de recalcularea pensiei în dependență de salariul procurorului în funcție.

Or, conform art. 45 alin. (1) din Legea nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, în vigoare la data pensionării reclamantului Iosif Mardari, salariul procurorilor și anchetatorilor se stabilește în funcție de post, gradul de clasificare și de vechimea în muncă și corespunde salariilor judecătorilor instanțelor judecătorești de gradul de clasificare respectiv, cu o deviere în limita a 5%. Procurorii și anchetatorii au dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele, prevăzute pentru judecători.

Conform art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorul are dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Astfel, prima instanță întemeiat a concluzionat că, normele de drept de pensionare stabilite posterior, nu au putere retroactivă, fapt relevat și în pct. 4 (3) din Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004, din care rezultă că la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei, legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că, asigurările sociale stabilite anterior, nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele, care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

La fel, Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 21 ianuarie 2000 prevede că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice, este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului. Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

Conform art. 140 din Constituția Republicii Moldova, legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale. Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.

În temeiul art. 28 alin. (1) și (2) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice. Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale.

Sub acest aspect, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în

contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, au fost declarate neconstituționale articolul II și punctele 7 și 9 ale articolului III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în partea referitoare la art. 46¹ al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

În punctele 77-80 din aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a menționat că, la aprecierea corespunderii prevederilor legale contestate cu garanțiile dreptului de proprietate statuate de articolul 46 din Constituție, Curtea Constituțională va ține cont de prevederile articolului 4 din Constituție și, conform practicii sale, de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene.

Totodată, Curtea a reiterat că, prin Hotărârea nr. 19 din 18 octombrie 2011, drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală, că la început Curtea Europeană a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, iar în cazul persoanelor, care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (*Muller vs Austria*, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evaluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile noncontributive, spre protecție mai largă.

În cauza *Stec și alții vs Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 06 iulie 2005), Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că atunci când un Stat-parte pune în aplicare o legislație, care prevede plata automată a unei prestații sociale – indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor – această legislație trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr.1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.

În lumina jurisprudenței Curții Europene, articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană se aplică fără a fi nevoie să se bazeze exclusiv pe relația între alocarea prestațiilor sociale și obligația de a plăti impozite sau alte contribuții.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, din Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011, rezultă că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul, când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei. În acest sens, Curtea susține aprecierea autorităților, dată drepturilor diminuate, prin normele contestate, ca drepturi potențiale sau aleatorii.

Având în vedere cele constatate, Completul specializat pentru examinarea

acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, prima instanță întemeiată a dispus admiterea pretențiilor reclamantului Iosif Mardari, cu obligarea recalculării și achitării pensiei, fiind anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-89/20 din 10 februarie 2020 și nr. M-1663/20 din 17 august 2020 cu privire la recalcularea pensiei lui Iosif Mardari. Totodată, Casa Națională de Asigurări Sociale fiind obligată să-i recalculeze și să-i achite lui Iosif Mardari pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef teritorial în funcție, începând cu data de 01 decembrie 2018, cu recalcularea ulterioară a pensiei în dependență de majorarea treptată a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiată poziția instanței de apel, precum că, prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost modificat art. 73 din Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură și abrogate aliniatele (3)-(10) din art. 73 și astfel, începând cu 01 iulie 2011, procurorii pensionați nu mai beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Or, prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, procurorilor, începând cu 01 iulie 2011, li s-a stabilit dreptul la pensie în conformitate cu Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, circumstanțe, care au dus la schimbări esențiale, în raport cu dreptul la pensie, acordat procurorilor, care au atins vârsta de pensionare până la modificările de rigoare.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, noile reglementări au avut ca scop de a stabili noi reguli în privința colaboratorilor, care au activat în organele procuraturii și au obținut dreptul la pensie după intrarea în vigoare a noilor reglementări, adică după 01 iulie 2011 și nicidecum prin noile prevederi nu se prezumă schimbarea situației pensionarilor, foști colaboratori ai organelor procuraturii, care au dobândit dreptul la pensie până la intrarea în vigoare a acestor reglementări.

În același timp, art. 73 alin. (1) din Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în redacția Legii nr.56 din 09 iunie 2011, prevede că procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat. Astfel, legiuitorul a stabilit că, începând cu 01 iulie 2011, procurorilor în exercițiu, care vor atinge vârsta de pensionare, li se va stabili dreptul la pensie, conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat, dar nicidecum din conținutul acestei norme nu rezultă că procurorilor pensionați li se modifică și condițiile de calculare și achitare a pensiei, or, această modificare nu se răsfrânge asupra procurorilor pensionați până la 01 iulie 2011, mai cu seamă în situația, în care această condiție nu a fost stipulată expres în modificările efectuate.

Or, pentru ca noile reguli să poată fi aplicate situațiilor apărute în modul și

în condițiile stabilite de legea în vigoare la momentul dobândirii, la caz, a dreptului la pensie în temeiul art. 34 alin. (6) din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în legea nouă urma să fie stipulat expres acest fapt, pe când prevederile Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nu conțin asemenea reglementări.

În susținerea acestei concluzii instanța de recurs reține faptul că Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004, a constatat că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Curtea Constituțională a mai menționat referitor la prevederile art. 22 din Constituție, că principiul neretroactivității legii urmărește protejarea libertăților, contribuie la adâncirea securității juridice, a certitudinii în raporturile interumane. Principala valoare a ordinii de drept constă în posibilitatea oferită fiecăruia de a-și conforma comportamentul regulilor dinainte stabilite.

Ca urmare, dreptul lui Iosif Mardari, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut, conform prevederilor art. 7 din Codul civil, care stabilește expres că, legea civilă nu are caracter retroactiv.

Astfel, conform prevederilor Legii nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar, reclamantul Iosif Mardari, în calitate de procuror în demisie, a obținut dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecători, de care a beneficiat anterior.

Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră relevantă speței cauza Gaygusuz vs Austria, Hotărârea din 23 mai 1996, potrivit căreia, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, pensia constituie un drept patrimonial în sensul articolului 1 din Protocolul 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și se constată o discriminare în sensul articolului 14, dacă lipsește o justificare obiectivă, rezonabilă, pentru diminuarea patrimoniului reclamantului.

Or, Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, ca și cele anterioare (Legea nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură și Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură), asigura reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca funcție de demnitate publică, la o anumită vârstă – 50 de ani, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Astfel, modul de recalculare a pensiei, la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție, se efectuează în conformitate cu art. 51 alin. (3), lit. b) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează ca relevantă speței și Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile, care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici, prin care Curtea a decis că, stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică. Totodată, indicând și pentru viitor organelor cu drept de inițiativă legislativă că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, procurorului.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție învederează că, dreptul social reclamantul Iosif Mardari l-a dobândit legal, odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă în funcția de procuror în anul 2000, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative ca drepturi potențiale sau aleatorii, se referă la viitorii procurori cu drept de pensionare.

Or, dreptul recurentului Iosif Mardari, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut.

Prin urmare, dreptul recurentului în calitatea sa de procuror pensionat, la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu, a fost dobândit în modul prevăzut de lege și nu este susceptibil de a fi anulat.

Astfel, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia de a admite cererea de chemare în judecată a lui Iosif Mardari.

De altfel, refuzul calculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă procurorilor pensionați, până la operarea modificărilor prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, în vigoare din 01 iulie 2011, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, provoacă discriminarea acestora în raport cu alți pensionari, foști colaboratori ai organelor procuraturii, care au obținut câștig de cauză pe aceleași temeuri, având la bază aceleași circumstanțe.

În contextul celor expuse, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță în mod corect a apreciat circumstanțele cauzei și conform prevederilor legale a emis o hotărâre legală și întemeiată.

Circumstanțele descrise determină Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție să conchidă că soluția instanței de apel este neîntemeiată, deoarece a fost emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, din care considerente aceasta nu poate fi menținută.

În conjunctura celor menționate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiat argumentul recurentului Iosif Mardari că, instanța de apel a emis decizia contestată cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar decizia instanței de apel a fost emisă cu interpretarea eronată a normelor de drept material, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Iosif Mardari.

Se casează integral decizia din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Iosif Mardari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea recalculării și achitării pensiei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Nina Vascan